

**ПРОБЛЕМА МІСТА:
ФІЛОСОФСЬКО-ЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВІД СКОВОРОДИ ДО СЬОГОДЕННЯ**

Чуфитський Є. О., Хіріна Г. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

chufitskiy2016@gmail.com

Вступ. Проблема міста ніколи не займала панівних позицій в українській філософії, хоча для нашої країни вона є дуже актуальною, адже все більше і більше людей переселяються до міст, стаючи складовою великого міського механізму, втрачаючи свою унікальність.

Мета дослідження. Дослідити погляд українських філософів на проблему міста та людини в ньому.

Матеріали та методи. При дослідженні було залучено широке коло матеріалів з філософії, було використано матеріали досліджень Мирослава Поповича щодо специфіки розвитку філософії на теренах України.

Результати дослідження. Перечитуючи твір Григорія Сковороди «Всякому місту – звичай і права...», розумієш що у ньому не все так просто, як здається. Чи не намагався автор передати нам дещо більше, ніж викриття і заперечення тогочасного ладу, і я вважаю що так, намагався. Якщо взяти глобальне, то як основне протистояння автор нам наводить свій морально-етичний ідеал, ідеал мудрої, світлої людини зі своїм власним – «правильним» поглядом на світ, тобто людини, яка знає ціну життя і має найчистіше сумління – «совість, як чистий кришталь», яка є справді вільною та прагне зберегти та примножити свою свободу, до великої, наповненої проблемами, правдою та неправдою, поразками та перемогами, такої собі органічно-механізованої машини – до міста. Та чи взагалі може відбуватися така боротьба між такими людьми, яких дуже мало, та цілим містом? Мабуть, ні, адже місто просто асимілює в собі таку людину, знищить її унікальний погляд на бачення світу, якщо ж вдатися до цілковитого ідеалізму та припустити, що всі люди у суспільстві мають такий набір якостей, які має ідеал людини у Сковороди, то тут боротьби також не буде, бо процес буде протилежним – люди перероблять сутність міста на свій лад, зроблять його ідеальним – чого зробити неможливо, адже ідеального суспільства не може існувати а ргіогі, адже це утопія. А філософія Сковороди - це антиапокаліпсис, антиутопія. Та чи взагалі потрібно «людині Сковороди» місто, як місце для життя та для комунікації з суспільством, адже сам філософ надовго ніде не затримувався, наголошуючи на тому що мандри це і є одна із засад свободи, якої він так мріяв досягти? З погляду суб'єктивізму - так, задля еволюції морального у людині, їй потрібне співіснування з іншими людьми у соціумі, який би це соціум не був, адже будь який досвід, будь то добрий чи поганий, будує в людині людину, проте, варто зазначити, що тільки тоді, коли людина вміє розпоряджатися цим досвідом правильно. З погляду філософії Сковороди, на саморозвиток людини оточення можливо і впливає, але цей вплив невеликий у понятті глобальної зміни людської сутності, це можна прослідкувати у його вченні «трьох світів», де він розповідає, що існує три світи - макросвіт Космосу, мікросвіт людини та особливий символічний світ, світ книги книг - Біблії, і з цього виходить що людина у його розумінні залежна лише від двох речей - від чогось неосяжного та невідомого - Космосу та від Біблії. Такий фаталізм ми можемо побачити й у наш час, коли, по суті, людина у місті - це окремий мікросвіт, вона народжується, живе, вчиться, виконує свою місію у житті та помирає, так, багато хто скаже, що протягом усього життя людина зазнає впливу багатьох людей,

насамперед свої батьків, але це не той вплив, бо у ньому не відбувається «прориву» тієї уявної оболонки мікросвіту, про який писав нам Сковорода, бо наш мікросвіт - це наша підсвідомість, те що у людини закладено з моменту народження, за його уявою, порушити цей мікросвіт могло лише щось миттєве, і цей мікросвіт розчинився б в усіх одночасно. Однак головним тут постає питання чи можуть мікросвіти об'єднатися задля протистоянню місту. На мою думку, так можуть, проте це, тут краще буде сказати зближення не буде суцільним, бо з теорії атомізму нам відомо що з'єднати два атома воєдино задля утворення одного, за структурою моногенного - неможливо, тобто монолітного злиття не вийде, прикладом таких об'єднань є сім'я (де зближення мікросвітів найближче), робочий колектив, навчальна група, спортивна команда, тобто ті угруповання, де цілі людей збігаються або максимально схожі, тоді і протистояння місту буде більш ефективним, з іншого боку і одна людина здатна цілком протистояти місту, тобто жити у ньому за своїми правилами, протистояти йому, його системі, що вибудована у ньому, бо кожен наш рух, кожна наша дія, не має різниці, хороша чи погана - це вже боротьба, і поки ми боремося та діємо - ми живемо та навіть переборюємо його, ось це і є той ідеал, який Григорій намагався знайти серед людей. Проте такі люди – «самітники» можуть швидко втратити жагу до боротьби, змиритися з міським ладом та стати його складовою. Прикладом такого явища є роман «Місто» Валер'яна Підмогильного, бо у ньому описується саме процес підкорення людиною міста та швидке згасання у ній людського, заміна активності бездіяльністю, також у ньому підіймається питання, яке було характерним і для періоду життя Сковороди - це масове переселення сільського населення до міста. Головний герой роману - Степан Радченко на першому етапі свого життя у місті відчуває себе чужинцем у ньому, воно його лякає своїм бурхливим темпом життя. Але поступово змінюється його ставлення до міста, він крок за кроком підкорює його, починає його розуміти, він амбітний, працьовитий та наполегливий, завжди намагається дійти до своєї мети. Своім життям, вчинками він намагається доказати не тільки оточуючим його людям, але й в першу чергу самому собі, що він гідний гарного міського життя. При цьому його минуле починає здаватись йому неправильним, не гідним «богемного міського». Він починає підлаштовуватись під правила гри нового для нього суспільства, його природні якості згасли та відійшли на другий план, його характер зазнав метаморфоз - він став пихатим та грубим. Він обрав для себе шлях найменшого супротиву - замість активної громадської позиції він став бездіяльним, вирішивши що досить того, яким він вже став. Ось це і стало його першим ударом на шляху самоствердження, а у майбутньому і взагалі знищило всі його здобутки. «Залізна рука города» все ж таки переборола людину. Але для чого людина прагне самоствердження? Мабуть, у ній говорить її внутрішнє «я», яке прагне до самовпевненості, самостверджуюсь, людина повинна бути в постійному русі, має бути генератором думок, але багатьом не вистачає сил і терпіння досягти так омріяного кінцевого результату. Ось тут можна привести аналогію з нашою сучасністю, як писав Мирослав Попович: «... де кожен із нас, як житель міста намагається знайти той шлях, який приведе його до благополуччя, не заперечуючи його принципам, але такого можна досягти лише об'єднавши біологічне, духовне та соціальне - ті самі «три світи» за уявленнями Григорія Сковороди, здається, що це зробити неможливо, але неможливого у світі не існує, є лише власне небажання людини щось змінювати у своєму житті».

Висновки. Отже, Григорій Савич та інші українські філософи не вірили у прогрес міста, у його «світле майбутнє» бо їх програмою було «тут і тепер», їх філософія спрямовувалася проти очікувань звернення історичної справедливості в неосяжному

майбутньому. Дотримання їх програми не відбулося, адже воно вимагало б відмови від прогресу, аскетизм для всіх, рівності в бідності. Але якщо ми запитаємо себе, чим же ж нас вабить філософія Сковороди та його сучасників, то відповідь тут назріває тільки одна: саме цим відчайдушним радикалізмом, веселою відмовою від чекання покращення, саме цим дерзновенним «тут і тепер».

ЗНАЧЕННЯ ЛОГІКИ ДЛЯ МЕДИЦИНИ. КЛІНІЧНА ЛОГІКА

Яворська В. С.

Науковий керівник: Кулакова О. М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

yavorskavaleria@gmail.com

Вступ. Логіка стоїть в основі раціонального мислення, аналізу й узагальнення інформації та утворення висновків. Її вплив на інші науки, від точних до гуманітарних, неоціненний. Крім того, логіка має важливе значення у медицині, бо нерозривно пов'язана з процесами мислення, утворенням складних умовиводів, їх детальним аналізом та обґрунтуванням. Логіка є основою для формування клінічного мислення, яке, в свою чергу, утворює алгоритм, за яким діють лікарі для отримання чіткого діагнозу.

Мета дослідження. Часто результати логічно отриманих міркувань при встановленні лікарем діагнозу не вважаються пріоритетними та надається перевага результатам лабораторно-інструментальних досліджень. Зниження ж цінності логічного мислення може посприяти тому, що лікарі поступово втраять здатність повноцінно охоплювати та якісно аналізувати дані, формувати на їх основі власні припущення, що безперечно вплине на процес лікування. Тому є необхідність у глибокому дослідженні аспектів клінічної логіки, задля визначення негативних та позитивних її особливостей. Мета цього дослідження полягає у формуванні чіткої думки щодо місця логіки в діагностиці та медицині загалом, а також у конкретизації найважливіших елементів клінічної логіки.

Матеріали та методи. Було використано системний метод, аналіз наукових текстів, опрацьовано поняття та терміни.

Результати дослідження. Спершу варто вказати на певні складнощі пов'язані із застосуванням клінічної логіки. Однозначно, це необхідність досвіду роботи в сфері медицини, значна практика у встановленні діагнозів та постійна її підтримка. Також, безперечно, не можна принижувати значимість інтуїції лікаря, його здібності до формулювання складних логічних конструкцій, що в свою чергу теж набувається лише в процесі постійного навчання та самовдосконалення. Не варто забувати про вплив самого пацієнта на результати дослідження. Якщо конкретніше, уже на першому етапі постанови діагнозу, а саме на зборі анамнезу, лікар може зіткнутися з неправдивою інформацією від хворого, що звичайно суттєво пливає на подальший процес формування лікарських висновків. Дані аспекти можуть спровокувати особливі труднощі в молодих лікарів, які вважають себе недостатньо досвідченими, щоб повністю довіряти власним припущенням, тому вони іноді змушені керуватися стандартними, обмеженими схемами встановлення діагнозу та базувати свої висновки переважно на результатах лабораторних тестів.